

# LO CATALANISTA

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director.—Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Carrer de Madoz, núm. 31 y 35

SABADELL

## PREUS DE SUSCRIPCIÓ

|                                |               |
|--------------------------------|---------------|
| Sabadell . . . . .             | 2 rals al mes |
| Fora . . . . .                 | 8 » trimestre |
| Un número sol. . . . .         | 1 »           |
| Anuncis á preus convencionals. |               |

## GALICIA Y CATALUNYA

Heus aquí dos pobles destinats á entendre's: la corrent de simpatia que ja existia entre ells, s'ha augmentat d'una manera notable ab la vinguda de don Manel Murguía, lo mes genuí representant de las tendencias autonómicas de la regió gallega. En los *Jochs Florals*, que, segons felís expressió de l' eminent Guimerá, fan d' heralt de la empresonada Catalunya que anuncian als quatre vents lo judici de Deu del que ha de resultar sa llibertat; en la patriótica festa anyal de las lletras catalanas, ha pogut veurer l' eminent historiador de Galicia, l' esperit que informa las nostras aspiracions, idéntich al esperit que informa las aspiracions dels patriotas gallegos. Y nosaltres que ja presumíam aquesta identitat per las inspiradas poesías de la que fou companya de nostre ilustre hoste, donya Rosalía Castro de Murguía y altres célebres poetas com Pondal, havém pogut convencernos d' aquesta veritat, al fernos coneixer lo senyor Murguía, en una magistral conferencia que doná en los salons de la *Lliga de Catalunya*, l' origen del regionalisme gallego, los caràcters que avuy presenta y las especials circumstancies que donan fesomia propia á aquella regió.

¿Y quina es la causa d' aquest vincul fraternal que uneix á dos pobles tant diferents un de l' altre? Perque ni tenen un mateix idioma, que si no es l' únich distintiu de la nacionalitat es sa afirmació mes terminant; ni es igual l' organisme jurídic; ni las costums son idénticas; ni l' origen històric y etnològic es comú; ni un mateix mar banya llurs costas, ni uns mateixos rius fertilisán llur territori.

La causa de la germanó entre Galicia y Catalunya no es altre, que 'ls atachs de que son víctimas: abduas se senten feridas en uns

mateixos sentiments, una y altre veuen desconeguda sa personalitat, y sacrificats los mes llegítims interessos en benefici de una uniformitat artificial y per lo mateix contraria á la naturalesa. L'idioma es diferent, pero abdós sofreixen idéntica sort: aquí com allá se l'inutilisa pera 'ls actes mes trascendentals de la vida: aquí com allá l'organisme es pertorbat per la legislació castellana: y l'història d'aquella regió com la de la nostra es relegada al olvit pe 'ls historiadors castellans.

Si durant molt temps ha semblat que 's resignessin, perque tant un com altre poble han permanescut adormits, poch á poch van despertantse, y tenint lo mateix sentiment d'amor á la llibertat, y abundant en la mateixa idea de donar á cada hu lo que es seu, van acostantse y posantse en relació.

Y aixó ve á corroborar la excelencia de las ideas regionalistas. Dos pobles als que la política castellana vol fer idéntichs s'uneixen fraternalment perque no volen serho. Y aquest llas que 'ls agermana, que ab lo temps s'anirà fent mes fort, costará molt mes de rompre, que aquell que 'ls uniria, si abdúas se resignessin á tenir un mateix llenguatge, las mateixas lleys, iguals gustos, iguals inclinacions, que es lo que preten la absorbent política madrilenya.

Ab la vinguda de don Manel Murguía, com deya al principi, s'ha accentuat la corrent de unió entre 'ls dos pobles, perque com diu lo refrán, *parlant la gent s'enten*. Ell nos ha fet conèixer mes clarament la desgraciada regió gallega, sos agravis, sas queixas, sas aspiracions. Ell farà conèixer als seus paysans las nostras. Ell los hi dirá que 'ls catalanistas admiran á Galicia simpatizan ab ella, se rebelan contra las imposicions que sofreix, y desitjan que en día no llunyá puga lliurement y sense destorbs fer sa via; y unida per vínculs de germanó y perfecta igualtat á Catalunya y demés regions de la península, que estimin sa llibertat, coadjuvi al progrés universal, donant aixís clara mostra, de que la única manera de fer possible la fraternitat entre las nacions, es donantli per base 'l respecte á la autonomia de totes las entitats socials.

MARTÍ ROGER.

## SECCIÓ POLÍTICA

Lo gran succés de Madrid d'aquestos dias ha sigut la despedida de 'n Frascuelo. No cal dir que no 's parlava de res mes en tots los círculs, grupos y cantonadas de la *heroica villa*.

Periódichs hi hagueren que demanavan que se li tallés la *coleta* á Frascuelo ab unas estisoras d'or, montadas ab diamants, y 's remetés al Museu, com objecte digne de perpetuarse, pera honra y gloria de las generacions venideras.

La hora en que succehí tan inolvidable succés, es a dir que Frascuelo 's tallá la renombrada *coleta* va ser á las deu de la nit, en sa propia casa y rodejat de la familia y amichs inseparables en semblants casos.

La emoció experimentada en aquells moment no es per contarse y es fama que en aquella hora, conmogut fondament, tot Madrit plorava á llàgrima viva.

La cosa no era per menos.

Mort 'n Cassola, escuat 'n Frascuelo, enfonsantse per graus sas millors glories, ¿qué va quedant á Madrit de sas heróicas gestas?

*¡Miedo en el corazón, llanto en los ojos!*

Un cop tallada la coleta del *célebre maestro* se'n feren uns quants trossos repartintse entre la familia y 'ls amichs mes íntims.

¡Ah! quina satisfacció y quina honra pera aquestos sobre tot, de posehir los quatre pels amigablement repartits d' una de las *glorias más legítimas de la España contemporánea*.

Llástima que 'l Govern no haigi autorisat pera depositar la coleta en lo *Museu Nacional*.

Aixís no haguera hagut de desferse tan celebrada *joya honra de la Patria y del mundo taurino*.

Al menys, ja que no al Museu, podia haverse acordat repartirla entre 'ls mestres d' estudi que 's moren de gana, mentres los toreros 's fan grans fortunes y 's veuhen aclamats per una turba d' idólatras qu' allá á Madrit posan lo bon nom nacional sota las potas dels toros.

D' aquesta manera quant la gana 'ls apretés y no cobresin lo que tan honradament guanyan, podrian los mestres d' estudi anar pel mon ensenyant las *sagradas reliquias del toreo* á un tant l' entrada.

Qui sab si aixís no 'ls hi faltarian may diners pera comprar lo nostre pá de cada dia.

Copiém d' un colega madrileny:

"Observa un periódich que los meetings socialistas y anarquistas han sigut pacífichs.

¡Donchs no faltava mes sino que 'ls anarquistas y socialistas volguessen treurer al Congrés y al Senat lo privilegi dels escándols!

Encara hi han classes."

No 'ns haviam atrevit may nosaltres á dir semblant cosa de las *Cambras espanyolas*.

Pero quant ells ho diuhen be será perque no pot negarse que sia una veritat com una casa.

¡Com pot marxar be Espanya si lo temple de las lleys, com alguns ne diuhen, te lo privilegi dels escándols!

Ha mort recentment á Madrit lo general Cassola que tant soroll va mouer quan mlinistre de la Guerra, ab sas discutidas reformas militars.

Com es costum en aquestos cassos sobre tot tractantse dels periódichs polítichs á la madrilenya, fins los mateixos que pochs dias avans, casi l' insultavan y trepitjavan, avuy diuhen que era una esperansa de la Patria y un dels homes de més geni entre 'ls polítichs que en lo Congrés y en lo Senat se reparteixen lo torn pacífich del poder y dels empleos.

¡Que hi farem! al fi y al cap tothom sap quant valen los exagerats bombos de certs periódichs y no es fácil que la historia 's deixi engatusar per las gacetillas periodísticas d' aquestos temps.

Are lo que falta es que no 's deixi tirar avant la idea d' aixecarli una estátna.

Sobre tot que no 's propagui aquesta costum, perque de permetrho are, no hi haurá cap fill de vehi que no 's cregui ab prou dret, pera immortalisarse en pedra en qualsevol punt de la vía pública.

Diu un periódich:

"Per tenir 'l cor al costat dret del pit s' ha declarat inútil pera la quinta á un minyó de Salamanca.

Si 'ls polítichs fossin reconeguts, molts que no tenen cor, ni al un costat ni al altre, ¿serían declarats inútils?"

Ca, home, ca; qu' havian de declararse inútils.

Y la vritat es que per lo que fan ben poch lo necessitan.

Perà cobrar y progressar arruinant al mateix temps á la pobra Espanya no es pas lo cor lo que 'ls hi pugui fer mes falta.

Ben al contrari.

Justament al entrar á Madrid la primera operació dels politichs es llensar lo cor á la porta.

Aixís no 'ls fa nosa.

Torna estar en boga la conciliació lliberal patrocinada per tots los que tenen por de quedarse per vestir imatjes.

Pero aquesta vegada, segons diuen tindrà un fi altament patriòtich.

Privar la pujada dels conservadors.

Ja veuen que la idea es noble y elevada y demostra ben á las claras lo patriotisme y grans projectes dels lliberals en l' assumpto de la conciliació.

Sembla mentida á fé de Deu que la política madrilenya no tingui altre objecte que fèrse la traveta 'ls uns als altres.

Los conservadors, renegant de son programa, aproban lo sufragi universal á tota presa, pera atrapar lo poder.

Los lliberals, renegant de la llibertat, volen imposarse pera conseguir sa continuació en la moma que disfrutan.

Los uns y 'ls altres disputantse pam á pam lo terreno y 'l pays, en tant, caminant á la ruína.

¿No hi haurá ningú que vulgui escombrar d' un cop tanta miseria?

## JOCHS FLORALS

La celebració d' aquesta festa anyal esperada sempre ab desitg per tots, absolutament tots los fills de nostra terra amants de sas gloriosas institucions, hagué d' aplassarse aquest any gracias á las circunstancias poch normals que imperaven á principis del present mes, al diumenge passat, lo que afortunadament no fou ab tot, motiu de que aquella deixés de revèstir igual importancia, despertant per lo mateix, aquell entusiasme y animat esperit que solen caracterisar tots los anys á la primordial y mes important manifestació del renaixement literari y fins polítich de Catalunya.

L' acte tingué lloch en la Sala de Contractacions de Llotja, la que suntuosament adornada baix la direcció dels germans Vilanova, presentava un admirable cop de vista, especialment pochs moments abans de comensarse la festa, hora en que una nombrosa y escullida concurrencia omplia de dal abaix tota la sala y las galerias superiors.

Ocupavan sos respectius llochs dalt del estrado, las autoritats, lo Consistori y 'ls adjunts; entre las primeras, en representació del senyor Antúñez hi havia 'l senyor Sotomayor; per la Diputació provincial hi assistiren los diputats senyors Torrent y Vidal y Valenciano; lo Excm. Sr. Bisbe de Barcelona, y acompanyat dels regidors Plá y Moreu, Gualdo y Martí y Thomás, l' alcalde primer senyor Maciá y Bonaplata, qui obri la festa ab expresivas paraulas d' entusiasme en recort de la institució dels Jochs Florals, manifestant també lo goig que sentia al véurela seguir en sa tasca tant digne de aplauso y regoneixement.

Acte seguit passá D. Joseph Blanch á donar lectura del discurs del president del Consistori D. Joaquim Rubió y Ors, treball que fou rebut ab llarchs aplaudiments al terminar, després d' haver sigut interrompuda sa lectura freqüentas vegadas per l' entusiasme que despertá per sas imatges vigorosas, enérgicas concepcions é ideas altament patrióticas.

Molt aplaudida fou també la Memoria de Secretaria, deguda á nostre

estimat amich y company D. Sebastià Farnés dintre la quin a mes del veredict del jurat, hi posà 'l seu autor aquell esperit de patria que 'l senyala com un dels mes acérrims defensors de nostra causa.

Pera honrar la memoria del difunt Mestre en Gay Saber D. Francesch Pelay Briz, lo Sr. Roca y Roca llegí sa magnífica poesia *Lo Mestre Jan*, que aplaudi 'l públich ab verdader entusiasme.

Inmediatament se procedí á obrir los plechs dels autors premiats. Resultá premiat ab la *Flor natural* ab la hermosa poesia *Lo Mar y la Montanya*, l' inspirat poeta de Reus D. Joseph Martí y Folguera, en qual representació una comissió del Consistori passá á entregar la *Flor natural* que consistia enguany en un magnífich ramell de *Stralitzia Regina*, *Camelia japonica* y *Fuxia coxina* á la Excelentíssima senyora donya Lluisa Galmann, bellíssima dama, celebrada escriptora alemana, esposa del senyor Fastenrath que ha vingut expresament d' Alemanya pera assistir á nostra festa.

Produí un bellíssim efecte que, al ser proclamada als acorts de la orquesta Municipal dirigida per lo Sr. Rodoreda, un coro d' alumnos del mateix entoná l' armoniosa y sentida cansó popular *Lo pardal*, com cantá també lo *Virolay á la Verge de Montserrat* al acabarse de llegir los tres premis ordinariis.

Don Joseph Blanch llegí la poesia premiada, que agradá molt á la concurrencia, que la aplaudi llargament.

Los accésits de la flor natural los obtingueren los senyor Torres y Reteyó per sa poesia *La primera amonestació* y donya Victoria Penya d' Amer per la titulada: *A la poesia*.

Obtingué la Englantina, don Joaquim Riera y Bertran, per sa valenta composició: *A un obrer catalá*, que fou llegida per son autor.

S' emportaren los accésits don Joseph Martí y Folguera y don Lluís Bertran y Nadal per sas respectivas composicions *Vida per vida* y *La darrera gramalla*.

Guanyá la Viola d' or y argent, don Jascinto Torres y Reteyó, ab sa hermosa composició *Llegenda*, á la que doná lectura don Joseph Blanch.

Las poesías *Sol ixent*, *Cap d' any* y *La creu trencada*, distinguidas ab abccésits, resultaren ser dels senyors Riera y Bertrán, del mateix y de don Jaume Novellas de Molins.

Tot seguit ab motiu d' haver guanyat en distints anys los tres premis reglamentariis foren proclamats per lo president del Consistori, Mestres en Gay Saber don Joaquim Riera y Bertrán y don Jascinto Torres y Reteyó, qual nombrament fou rebut ab llarchs y nutrits piaments de mans.

Guanyá 'l premi ofert per la inspirada poetisa donya Dolors Moncridá, don Jaume Pomar y Pomés ab sa composició *A la virtuosa dama, etc, donya Josepha Massanés*, que llegí son mateix autor. L' accésit se 'l emportá don Francesch Ubach y Vinyeta.

Obtingué 'l premi ofert per alguns catalanistas don Joan Pons y Massaveu ab sa humorística composició *Lo sach de gemechs de Breda*, que llegí 'l senyor Salvat.

Guanyá 'l de la «Associació Catalanista d' Excursions Científicas» don Francisco Carreras y Candi ab sa memoria *Los Castells de Montserrat*.

La composició *Prim en Castillejos* distingida ab lo premi de la Diputa-

ció provincial de Tarragona, resultá esser de don Francesch Ubach y Vinyeta y la llegí don Joseph Roca y Roca.

Obtingué 'l primer accéssit al premi ofert per l' Excm. Ajuntament de Barcelona, lo Mestre en Gay Saber don Joseph Franquesa y Gomis, ab sa magnífica composició *Recort de la Exposició Universal de Barcelona*, de qual treball ne llegí alguns fragments lo senyor Bassegoda que exitaren l' entusiasme dels concurrents.

Don Sebastiá Trullol y Plana fou guanyador del segon accéssit ab sa poesia *La batalla de la pau*.

Lo discurs de gracias escrit per lo distingit regionalista gallego don Manuel Murgia, mantenedor enguany dels Jochs Florals, fou llegit com sol saberho fer ell, per don N. Verdaguer y Callis, essent un afortunat acabament digne d' aquella festa, donchs no 's podia esperar altre cosa que un conjunt de idees valentas é inspiradíssimas en pró dels ideals que animan al regionalisme, sent obra de qui representava en aquell lloch eixos mateixos ideals sentits per la regió que mes s' acosta á nosaltres per anar agermanats á obtenir lo plé d' anyoradas llibertats.

Per últim, lo senyor Maciá y Bonaplata, ab un breu parlament doná per terminada la festa; foren sas paraulas dignes del President de la Corporació que 's titula protectora dels Jochs Florals.

## DISCURS

DEL PRESIDENT DEL CONSISTORI DELS «JOCHS FLORALS DE BARCELONA»,  
SENYOR DON JOAQUIM RUBIÓ Y ORS, EN L' ANY 1890.

Excm. Senyor:

Damas y Cavallers:

Hi há en nostra ciutat ben volguda y, segons opinió d' un antich estrellayre, en constelació be fortunada construhida, tres monuments, entre molts altres, baix quals gótics trespols may penetro sens sentirme lo cor greument ferit per lo dol de l' anyoransa dels temps que foren: y son, lo claustre de la nostra hermosa Seu, lo Saló de Cent, y aquesta Càmbra, magestuosa, com de geganti palau, en la qual, per llohabilíssim acort d' un dels passats Consistoris celebrém, ja fa alguns anys, la sempre tan co-bejada com ben vinguda festa major de la nostra poesia. Y es que lo primer,—deixant per un moment á part los qui en l' ànima desperta sentiments relligiosos,—ab sos modestíssims carners, venerables depósitos de las despullas mortals dels nostres avis; ab llurs llossas, ja mitj gastadas pel trepitj de las generacions, y en las quals s' hi veuhen esculpidas al bell costat de las blasonadas armas d' alguns dels nostres nobles llinatges, los qui podriam anomenar heráldichs escuts, no per humils menos respectables de la nostra menestralia, so es, las estisoras del sastre en unas, en altrás la pala del forner, lo ribot ó la serra del fuster en las de més enllá; ab sos modestíssims carners, ropetesch, nos retrauhen á la memoria, no tan sols la nivelladora igualtat de la mort, sino, y principalment, aquella verdadera igualtat democrática, per tant com era verament cristiana, dels nostres antichs estaments, los nobles, los cavallers y 'ls menestrals, tan agermanats en la mort dins llurs sepulturas, com de son vivent ho estigueren en llurs setials de cuyro, aixís en lo palau de la

Diputació, ó devant de la cort del veguer com en lo Consell de Cent, ó en lo de vint, ahont tenian dits estaments llur representació deguda.

Y es que 'l segon monument, ó sia 'l Saló de Cent, ab lo recort d' aquells jurats als qui tan be 'ls hi esqueyan aquellas llurs magestuosas y honradas gramallas, per lo mateix que ab tan bon seny y ab éor tan net las portavan, y per lo mateix que preferian véurelas esqueixadas que envilidas, desperta á tota hora á nostra memoria aquellas tan sabias com poch aparatosas deliberacions, quals actas senzillíssimas cabian en mitja plana dels llibres hont s' escrivian; que s' honraven en presidir algunas vegadas los nostres reys; en las quals se prenian ab frecuencia tan grans acorts ab tan breus paraulas, y que sembla com que 'ns fa viure ab aquells consellers que, senzills, discrets y sobre tota ponderació económichs dels bens del comú, com dels seus ho eran dins de llur propia casa, quan de honrar y enaltir Barcelona se tractava, ja en sas festas civils y relligiosas, ja en las recepcions de llurs monarcas, sabian ésser generosos, be que sens pecar may de pródichs; ni sufrian que en res patissin detriment llurs privilegis, ni permetian que ocupés, dels reys abaix ningú, lo lloch que en las esmentadas festas ó solemnitats de dret los pertocava.

Y es que aqueix saló-despulla, pero despulla verament grandiosa del antich edifici gòtic sobre quals enderrocats murs fou aqueixa nova llotja edificada, en lo qual tantas y tan solemnes y vistosas festas per espay de quatre segles s' hi han celebradas, además de recordar lo vell monument del qui formava part y qual fatxada de la part del sol ixent s' enmirallava en las ayguas de son port que venian á besar, deixantlas blanquejadas ab llur espuma, la platja sobre la qual s' aixecava, si sempre hermosa per sa severitat arquitectónica, encisadora quan en nits d' allimarias s' hi reflectia illuminada per los centenars de fanalets de colors que festonejavan las nombrosas finestretas de son segon pis y 'ls marlets que coronavan sa teulada; y es que aqueix saló, lloch de cita dels mercaders de totes las llotjas de comers del Mediterrani, además d' una munió de recorts pertanyents á la historia del vell edifici, en res inferior, si es que en grandiositat y bellesa no 'ls aventatjava, á sas germanas que han tingut la sort de sobreviure, las llotjas de Palma y de Valencia, desperta en la imaginació, no manco que en tot cor verament catalá, molts altres no menos falaguers á aqueix y agradosos á aquella, com alberch ó per millor dir, com palau dels nostres respectables cónsols de mar y del no manco que lo de cent, famós consell de vint, ab sa constitució, aquesta també, verament democrática, ab sos jurats elegits per sort, ocupantse únicament en jutjar dels afers judiciales atanyent á assumptos mercantivols y lo que al augment y perfecció de las variadas industrias representadas pels nostres famosos gremis se referia; dels nostres famosos gremis, element allavors ensemps que de riquesa, de forsa, y que si un jorn acudian á la veu dels consellers á fer respectuós homenatge á llurs estimats comtes reys, desfiliant devant d' ells ab llurs penons y llurs entremesos, corrian altres jorns frisosos al toch del somatent pera agruparse baix los plechs de la bandera de Santa Eularia quan de defensar llurs drets contra qualsevulla qui fos se tractava; ab sos jurats per fi, igual que 'ls prohoms de la Diputació y del Consell de Cent, en la qüestió económic dels interessos de llurs representats tan prudents que,—recordant que eran d' aquells administradors tan sols, no propietaris—jamay se propassavan á fer un gasto, sis-

quera fos pera comprar una escribania de plata ó un cobre-taula de vellut, que no tinguessin ja recullits los diners ab que pagarlos (1).

Ara be, donchs, compreneu que no poguent manco de sentirse lo cor oprimit per la anyoransa del temps del avior tots los qui, coneixent poch ó molt la historia de las esmentadas instituciones, trepitjan lo sol dels vells edificis que directa ó indirectament los recordan, y que, si alguna volta los han vist impresos, no 'ls vinguen á la memoria aquells celebrats versos que 's llegeixen en la Seu de Valladolid en l' epitafi de son comte Pere Ansurez (2) y que traduhits mot per mot en catalá, diuhen:

Y ja tals nos som tornats  
Que 'l recordar als finats  
Es un ultratge als vivents.

Y en aixó pensavam, y en aquellas nostras antiguas instituciones, de tots tan greument anyoradas teniam posadas la memoria y 'l cor; y en despertar més y més llur recort, y ab ell la recansa d' haverlas perdudas; y ab eixa tan llegítima com desvetlladora racansa lo desitj sant de fernos dignes d' ella pera, en lo que fos possible restaurarlos, los qui donárem per divisa als Jochs Florals los tres mots de *Patria, Fides, Amor*; obrint ab aqueixos tres mots, no vells, ni històrichs, com han cregut y creuhen encara molts aixís de dins com de fora de casa, las tres més enlayradas y sanitosas fonts ahont poguessen sadollarse d' inspiració 'ls nous trobadors: ja que tota poesia si ha de meréixer lo nom de tal; si no ha de tacar sas purissimas alas en la pols de la terra y en lo llot de las baixas passions humanas, en aquells tres vocables presos en lo sentit més noble, ¿y per qué no dirho? en llur sentit verament cristiá, te forsosament que inspirarse.

D' aqueixa poesia, verdadera filla del cel, y de que ella fos la única en quals resplandors més que angelicals y en quals flamas qual de foch increat s' illuminassen y escalfassen l' enginy y 'l cor de nostres poetas al cantar en la nostra estimadissima llengua, n' han parlat, recomanantla una y altra vegada ab més clar enginy y atractivol llenguatje, que sabria jo ferho, alguns dels qui, ab majors mérits que jo, s' han sentat en eixa cadira d' honor per mi avuy ocupada.

De la alta significació y trascendental importancia de la obra benhaurada,—avuy ja objecte de lloa y veneració d' estranys y propis,—de nostre renaixement, no tan sols en lo que te de literari, sino en las que ha despertat afalagadoras aspiracions dintre de las fitas de lo possible, á la renovació de la vida del nostre poble, n' han dit també no poch ab encisadora elocuencia altres de mos predecessors en llurs discrets y hermosos parlaments. Mes s' ha dit ja sobre dos d' aquells vocables—so es, sobre los de *Patria* y *Fe*,—tot lo que d' ells devia dirse? Y concentrant nostre pensament en aquella glosa del primer dels esmentats vocables del eximi poeta Querol, que ab frenétichs picaments de mans rebereu al esser en eix lloch per primera vegada llegida, y que sens dupte escoltareu avuy ab sant respecte, com veu que surt d' un sepulcre fa pochs mesos sagellat per la freda mà de la mort, y que diu:

(1) Vegis los llibres de las deliberacions del Consell de vint que 's guardan en l' arxiu de la Casa Llotja.

(2) Lo publicá entre altres, Cuadrado en lo volúm de *Recuerdos y bellezas de España*, referent á Valladolid, Palencia y Zamora, pág. 29.

Jovent de Catalunya, nous trobadors, del nostre  
Sagrat avior siaune, jo us prech, custodis fells.  
Si l' arbre bosca aixeca fins al blau cel les branques,  
Hont los aucells s' aturen y esciaten les flors blanques,  
Es perque enfonsa rael.

¿S' ha pres sempre pels nostres poetas aquell hermós vocable en sa significació més alta y sobre tot més apropiada y més atanyent á aquell aspi-  
racions á que suara me referia? ¿S' ha comprés sempre be quinas arrels  
convenia que principalment enfonzás més en dintre en lo sol de la nostra  
benvolguda patria pera més facilment arribar á sa regeneració l' arbre  
del sagrat avior?

Y concentrant de nou lo nostre pensament en la no menos inspirada  
glosa de la paraula *Fe* del mateix poeta, que diu aixis:

May com avuy que 'l duple glassa 'ls cors, y que brollen  
Per tot fonts d' impuresa hont beu lo poble á doll;  
May com avuy n' es digne qui diu la oració tendra,  
Y en las desertas aras, lo front cubert de cendra  
Dobla 'l cap y el genoll;

¿han tingut sempre present los nous aymadors de madona la gaya cien-  
cia, la que en sas antigas festas,—be es recordarho,—principalment als  
qui cantayan la fe prodigava sas joyas; han tingut sempre present al ins-  
pirarse en aquella virtut,—menos sovint per desgracia que al be de las  
novas y futuras generacions convenia, la qual, com escriu lo príncep  
dels moderns historiadors portugueses, Herculano, junt ab l' idioma son  
las duas cadenas de bronzo que en lo transcurs dels sigles uneixen las  
generacions passadas ab las presents, y que aqueixos llassos, allargantse  
al través de las edats, son los que constituheixen la patria? ¿Han tingut  
sempre present que per la fe podriam encara restaurar lo tresor de las  
virtuts antigas, que aném de jorn en jorn malbaratant; que es la llevar  
engéndradora dels caràcters virils, en altres temps tant nombrosos, y que  
van avuy desapareixent ó minvant á proporció que minva ó s' esmor-  
tuheix aquella?

Y tornant á la paraula *Patria*; ¡oh! no cal dir que si n' han begut d'  
inspiracions los nostres poetas en eixa que figura en nostre sagell com la  
primera de las fonts de la poesia? ¡Oh! no cal ponderar si,

Heralts de llurs grandesas, los fulls de nostra historia,  
Han fet trucá á tota hora  
la veu dels avis en lo pit dels nets.

com deya en sa oda capdalt, *La veu de las ruinas*, lo nostre may prou  
plorat poeta Adolf Blanch.

No cal dir si n' havém vist desfilar per devant de la nostra fantasia de  
recorts de gestas homéricas portadas á venturós acabament en honra de  
sa aymada patria, pels nombrosos estols de nostres héroes,—ja per estols  
podém comptarlos,—y com sobirans y may retuts capdills d' ells, pels  
nostres comtes y reys, desde Jofre lo Pelós fins al últim dels monarcas del  
gloriós casal d' Aragó. No cal recordar si n' havém vist de vegadas apa-  
reixer devant nostre en aqueix històrich saló las gegantinas figuras d' Al-  
fons lo batallador, dels dos Peres, lo de las Navas y 'l dels francesos, de  
Jaume 'l Conquistador, no menos coratjosos que 'ls héroes de la Iliada, no  
menos arriscats y forts que 'ls paladins dels Nibelungens, no menos no-  
bles y despreciadors de perills que 'ls cavallers de la Taula Rodona! Avuy

per avuy, després de sols cinquanta anys de renaixement,—ho podem dir ab orgull,—no fora difícil reunir un aplech de romansos y llegendas històriques no menos nòmbros, si be, ¿per qué no confessarho?; no de tanta valua, com lo que á forsa de segles, ha lograt juntar la literatura de Castella.

Del pler inmens ab que, tots, vells y joves, y fins las nostras encisadoras damas, sempre aculliren y tot sovint aplaudiren ab frenétich entusiasme y ab llegítim orgull, com hereus que som de llurs glories, aquells recorts dels nostres antichs héroes y de llurs maravellosas gestas, tan bellament narradas pels nostres més capdals poetas, no hi ha porque ferne esment. Ben viva n' está llur memoria en la fantasia de tots, com en tots los cors dura encara lo grat panteig ab que foren escoltadas.

Mes ¡ah! ¿no os sembla que ab tan celebrar als nostres héroes d' armadura de ferro havém tal vegada deixat un poch massa en l' oblit,—fora alguna que altra lloable excepció,—als nostres héroes de gramalla? ¿No os sembla que pera cantar ab l' entusiasme poétich, de que tan dignes ne son, los alts fets d' armas dels nostres cavallers y marins, ja en las fértils planurias sicilianas, ja devant dels murs de las morescas ciutats de Mallorca y Valencia; un jorn en la cordillera del Taurus ó en los històrichs camps de Natolia y de Grecia, avuy en las ayguas de Wicotera y de Constantinopla, tal vegada havém deixat massa que dormen en lo fondo dels nostres arxius los recorts d' altrás gestas portadas á cap pels nostres antichs jurats y prohoms en lo camp clos, per dirho aixís, de las severas Cambras del diputat general, de la Casa de la Ciutat y d' aqueix edifici, no per modestas no menos dignas de lloa y recordansa eternas que 'ls esmentats fets d' armas? «Sian lo nostre evangeli los nostres vells dietaris», os deya poch há en aqueix mateix lloch un dels nostres més graniats poetas (1). Jo no os diré tant ni tant poch, ja que pera mi no basta aquell sol evangeli; mes si os aconsellaré,—y á vosaltres me dirigeixo especialment poetas; á vosaltres especialment os ho recomano, historiadors de la nostra benvolguda patria,—que puig ha passat per aqueixa lo temps de sas homéricas batallas; puig que lo que avuy per avuy nos pertoca es, no despenjar dels vells murs la rovellada espasa, ni la feixuga llansa dels nostres avis, y si retraure 'l recort y fer que renaixi en tota sa primitiva ufanor l' arbre frondós de llurs virtuts públicas y privadas;—que evocant també, ab més frecuencia que no haveu fet fins ara, las venerables sombras d' aquells nostres antichs consellers, diputats y cónsuls, recordant un jorn y altre jorn, per escrit y de paraula al nostre poble,—tan necessitat avuy d' alts exemples y de sanitosas ensenyansas en mitj del aviliment dels caràcters; en mitj d' eixas sempre creixents onadas de tota mena d' egoismes, en mitj de las enllotadas corrents en que viu y ab las quals s' envenena; que aixís com eran modelos de cristianas virtuts en lo sí de llurs patriarcals familias, de feynera laboriositat dintre de llurs modestos tallers, d' escrupulosa é intacable honradesa en llurs pactes; en lo tracte familiar humils, ab dignitat ab llurs iguals, ab llurs superiors respectuosos sense baixesa, en quant se vestian la toga de diputats ó la gramalla de concellers, unint á aquellas modestas virtuts las que 'ls imposava 'ls debers de llurs càrrechs, sabian sacrificar las dolsas gaubansas de

(1) Don Angel Guimerá en son parlament dels Jochs Florals del any prop passat.

la llar domèstica, llurs particulars afectes, y si era precis fins llur vida, al bé comunal, á la conservació de llurs furs, y á la defensa de la justícia y de la independència y enaltiment de la patria: jamay en profit d' interessos egoistas, ni d' afectes personals, ni de ruins banderías, ni d' eixa set d' honors y distincions,—en los que pateixen desaforadament d' ella,—indici de petitesa d' esperit y d' escás valer propi, motiu molt sovint de tranzaccions poch honrosas entre 'ls qui 'ls cobijan y 'ls qui las concedeixen. Y tot aixó cal recordarho, fins si es necessari, ab insistent perfidia, pera arrelar més y més en lo cors dels que ja las afalagan, pera ferlas náixer en lo cors dels qui no las han sentidas encara, las aspiracions á tornar á ésser lo que forem; á continuar avuy, nuhent de nou, per dirho aixís, lo casi romput fil d' or de la nostra historia civil, las casi mortas tradicions del avior.

Per fortuna pera arribar á aqueixa restauració històrica, tenim ja obert lo camí, sino únich dels més planers que á ella conduheixen, aixó és, la restauració de la llengua. Y eixa restauració, després de cinquanta anys de treballar en ella ha arribat á tal punt, que ja no hi ha avuy qui s' atrevesca á motejarla de dialecte; que se li dona ja, ab general aplaudiment, honrós setial en l' aristocràtic areópago dels idiomas moderns, y fins,—¿qui ho hauria dit poch anys endarrera?—un dels crítics madrilenys de mes autoritat en materias literarias, y que no fa gayre mirava encara ab cert recel la nostra renaixensa literaria, avuy troba just que visca, floresca y prosperi una llengua que, com la nostra, després de son renaixement, torna á tenir historiadors, publicistas, novelistas y sobre tot egregis poetas. Si escriptors, si trobadors, si periodistas de Castella, don Joan Valera, que es lo críich á que feya referencia, lo mateix que en altra ocasió deya que «Camoens havia fet mes per la independència de Portugal ab sas *Lusiadas* que 'ls governs ab llurs tractats y protocols,» vos diu palesament avuy que la llengua catalana, no tan sols te dret á viure, sino que ademés te dret á floreixer y á prosperar; á consecuencia de qual declaració, bé podem afegir nosaltres, discorrent lògicament, que té dret també á que se li obrin de bat á bat las portas de nostras escolas; á que se li obrin los consells dels nostres tribunals com després de mitj sigle de lluytas s' han obert unas y altrás á la llengua flamenca en Bèlgica, y fins que se li obrin de nou las embellutadas mamparas dels plaus dels nostres reys; mamparas que tenim grans esperansas que li obrirá algun jorn la nostra Reyna Regent, com ha obert també al flamench un altra reyna las de son palau de Brusselas. ¿Y cóm negarli aytals drets á la casi morta d' ahir, quan, gracias á las obras capdals, de que ab tota justícia pot enorgullirse, té ja conquistat lo que es superior á tots ells, ó sia 'l dret á la immortalitat; y quan lo temps, de qui 's compon aqueixa, ha fet y está fent conquestas nombrosas y que arrelan més en dins en la terra, que las que feren los Alexandres, los Carlemany y 'ls Napoleons?

*Qui llengua te á Roma va*, prengué per divisa de sa creuhada catalanista 'l nostre inolvidable Pelay Briz. També nosaltres creyém que la llengua es camí pera arribar á la nostra Roma, que es,—¿per qué no declararho? la restauració de las nostras antigas institucions dins de la unitat de la patria, sino ab tota llur autonomia, ab la major cuantitat d' ella que permite la organisació dels estats moderns; sols que creyém també que la llengua es un dels camins més planers, com deyam suara,

no lo únich pera anar á ella. No: no es la llengua sola; es ella unida á la fé las que, segons lo bell dictat del Herculano, permeteu que vos ho repeteixi, son dos llassos que, allargantse al través de las edats, constitueixen la pàtria.

La llengua! ¿No vos sembla,—y be sab deu quant me raca dirigirvos aqueixa pregunta;—no vos sembla que després d' haverla transformada sos primers aymadors de la «cendrosa de la casa», que era, en gentil y noble dama, y digna de sentarse per lo ben enjoyellada y ricament vestida en las cadiras de las cambras més aristocráticas, ha sigut per alguns de llurs cultivadors rebaixada, no ja tan sols als humils oficis, sino á cosas més ruins dels á qui estava en aquella sa trista condició condempnada? ¿No vos sembla que avuy ja no podriam sos més preuhats aymadors dir d' ella, ab tota veritat, lo que de la mateixa afirmaba ara fa vint anys un dels presidents d' eixa festa, aixó es, que «les lletres filles d' ella retiran al avior d' ahont son eixides, puig son fermes, aspres y valentes com les collades d' ahont s' aixecan nostres mastes; riques de més seny, de més veritat, de més sanitosa tendencia moral que moltes de les literatures de aqueix temps, (1)» després que alguns altres dels qui la conrehuan, molt pochs per fortuna, mes plagués á Deu que fossen menos y nó tant escoltats com ho son,—despullantla d' aquells arreus de gran senyora que tant be li escauhen, y vestintla, no ja del pobre faldelli y espellifat gipó de cendrosa, sino disfresantla de jutglar, la arrosegan bruta y envilida per lo fanch de las passions més baixas, y, fentse fins á cert punt cómplices dels qui la profanan y embrutan ab las més repugnants blasfemias, la fan servir pera trucar ab llurs escrits á las portas dels pobres alberchs dels menestrals y dels pagesos,—de quals llars de cada dia més se veuhen desterradas las nostras encisadoras y tendres cançons populars pera esser substituhidas pels cants corruptors de la moderna sarsuela;—pera ensenyarlos que la felicitat es filla del or y l' or fill de la forsa; pera sembrar en llurs cors envejas congriadoras de odís; pera escarnir tot lo que hi ha en lo cel de més sant y de més digne de respecte en la terra, y per fi, pera tancar als qui 's diuhen desheredats de la fortuna, las portas del paradís, y arrancar de llurs esperits tota esperansa de gaubansas eternas?

Aixís donchs, y tenint com tenim la ferma certesa de que la llengua es un dels camins més expedit, com vos deya, per arribar á la nostra Roma, ó sia á la realisació d' aquellas aspiracions nostras, treballant de cada jorn ab més constancia y més fé en sa completa restauració, netejém aquell camí de la brossa y pedregám de que aquells la están sembrant, empero al mateix temps treballém també ab més fé y major constancia en la nostra restauració histórica, principalment en lo sentit de que vos parlava fa pochs moments, y sobre tot, y com camí més dret pera arribarhi, en la restauració de la que en lo nostre sagrat lema es com lo ànell d' or que uneix los dos grans mots de *Patria* y *Amor*, ó sia de la *Fé*.

Lo famós escriptor francés Le Play, que com pochs publicistas, hi ha-gi, havia estúdiat y coneixia 'ls mals de las modernas societats, fills en gran part d' aqueix dupte, del qual per boca de Querol, vos deya que

(1) Don Lluís Pons y Gallarza, parlament del Jochs Florals de 1870.

glassa més que may los cors; fills de que 'l poble veu á doll en las fonts d' impuresa que brollan per tot arreu, no trobava en los darrers temps de la seva vida, y no senyalava en las últimas obras més remeys pera curarlos que tornant á las castums antigues y al decálech. Ara bé; permetume que fentme un escut de la autoritat d' aquell exemi escriptor, vos digui igualment, si be cambiant en una preposició la conjunció que uneix los dos vocables d' aquell seu aforisme, que no crech que hi hahi més camí per arribar á la restauració de las nostras históricas institucions que tornar á las antigues costums pel decálech. Si quan los preceptes d' aqueix se oblidan; si quan se enderrocan los altars ó be son menos los qui doblegan los genolls devant d' ells, ó se enderrocan ó caminan á llur ruina 'ls pobles; ¿cóm voleu que tornin á la vida institucions que floreixeren á la ombra dels vells altars y per la observancia dels preceptes d' aquell diví códich, quan son de cada jorn menos los qui, oblidats aquells sobirans preceptes, doblegan llurs genolls davant de la ara santa, y s' projecta menos vivificadora llur sombra sobre 'l poble que preten restaurarlas?...

Lluny de mi tota intenció de matar—¿qué dich de matar?—de refredar ni de un sol grau sisquera las encesas aspiracions en que s' abrusan los vostres cors de catalans, y en las cuales—vos ho asseguro,—s' abrusa lo meu, anyoradis tant com estarho pujan los vostres de las nostras velles institucions. Nascut en aqueix segle, professor fá ja molts anys d' Historia, fill de la nostra santa religió, á la qui deuen las modernas societats la major part de las institucions engendradoras de llur poder y de llur gloria, crech, com los qui més, en lo progrés dels pobles. Mes encara; crech que per los camins assenyalats, podrém tornar á ésser lo que forem. Pero quant girant los ulls á seixanta anys enderrera,—que son los que tinch de experiencia propia,—veig que per gran que sia la transformació que ha suferit aqueixa ciutat,—que estimo com mare que es meva,—en sa part material, es molt major lo cambi que en sa part moral ha experimentat; y no per lo que hagi ascendit, sino per lo que en ella ha baixat son nivell; quan veig que á cada pas que doném en avant, mes nos alluytém de las virtuts dels nostres pares; que, sense fer esment de las privadas pera tan sols recordar las públicas, á la antigua virilita tdel's caràcters, de que en ma infantesa vegí encara no pochs exemples y ne conservo grans recorts, ha succehit, ab contadas excepcions, un general rebaixament d' ells; al valerós compliment dels debers de ciutadans, un de cada jorn, ja sia per egoisme ó cobardía, mejor olvit de dits debers; á la fé en los principis polítichs lo més repugnant descreiment, fins dels mes sagrats, y com consecuencia d' aqueix mateix descreiment, á las lluytas violentas á vegadas, pero sempre lleals y nobles dels partits, miradas avuy ab insult, en despreci y farisaica reprobació pels qui fian lo triomf de dits principis en las lluytas repugnants de las mes baixas intrigas y en las indicacions més vergonyosas; quan se veu, de cada instant mes, que 'ls alts cárrechs y las més senyaladas honras, en lloch de serho dels més dignes, son patrimoni dels més bellugadissos y dels més atrevits; quan se veu de cada vegada més los qui, posant un mos á la boca de la conciencia, y fent del badell d' or l' objecte de llur adoració, converteixen lo país, ja comprat ó ja venut, en una inmensa llotja de comers; quan se veuen tantas ignominias, y altrás moltas de que no faig

esment per no augmentar la vergonya que 'm faria á mi 'l dirlas y á vosaltres 'l escoltarlas, ¿se pot abrigar grans esperansas, per mes que sentim la trista anyoransa d' ellas, de que caminam á la restauració de las nostras gloriosas institucions? Y en cás que per un voler de Deu ó pels nostres propis esforços, poguessem un jorn ferlas revivre, ¿qui 'ns diu, que al véurelas per nosaltres mateixos ó pels nostres fills, ofens de las virtuts dels qui las crearen, envilidas, no 'ns dolgués haverlas restauradas?

Un jorn,—fou en lo temps en que Roma era acabat exemple de virtuts religiosas y cívicas,—á un heralt de Pirro, que allavors li feya la guerra, al presentarse devant del seu Senat, pera negociar una treva en nom de son amo, li pareixia veure en aquell una assamblea de divinitats. Un altre jorn,—en que Salusti havia pogut escriure d' aquella ciutat que era una claveguera de inmundicias,—Tiberi, al presidir son Senat, s' enutjava y avergonyia d' ell perque 'l trobava més degradat encara de lo que hauria volgut. Ara bé; ¿no os sembla, que no podent tenir jurats y prohoms com los senadors del temps de Pirro, y haventlos de tenir com los senadors del temps de Tiberi, val mes no tenirlos? Jo de mí os puch dir, retrayentvos un exemple de nostra casa, que si de mí dependís lo ressucitar las nostras corts catalanas, y una volta tornadas á la vida haguessen d' esser lo que son los Parlaments moderns, ¡jo que tant las admiro, jo que tant las anyoro perque conech llur historia, jo no las ressucitaria!—*He dit.*

## A LA INDUSTRIOSA SABADELL

Si 'l treball es font de vida  
y es de la vida la pau  
tú 'n pots gosá enorgullida  
que t' escau.

Que no hi ha al mon altre joya  
ni tressor que valga més  
del que vals tú hermosa toya  
del Vallés.

Jo t' admiro á totas horas,  
y t' venero dia y nit,  
quant més travallas, llavoras  
més delit.

Ton geni actiu que ressona  
al compás dels teus talers,  
be l'admira y 'l pregona  
l' Univers.

Si 'ls de casa t' amordassan  
y fan befa de tos planys,

ja t' saludan y t' abressan  
los extranyes.

De ta industria maltractada  
y escarnida en tots los tons,  
res li ha fet la vergassada  
dels sayons.

Que tot poble que 's redressa  
ab la suhor de sos fills,  
ja 'ls afronta ben depressa  
los perills.

Com més fort ton pit bategui  
alenat per lo treball  
ton dictat farás que 's tregui  
de vassall.

Que pots dir al mon que t' rodeja  
lo cap alt, vibrant lo tò,  
travalleu si os faig enveja,  
feu com jo.

ANTON DE P. CAPMANY.

## NOVAS

La tradicional festa del Aplech celebrada en aquesta ciutat lo passat diumenge y di-luns no s' ha vist tant concorreguda de forasters com en altres anys.

Las diversiones públicas se han visto no obstante muy concurridas.

La Compañía Catalana que fins al present havia actuat en lo Teatro Romea de Barcelona y que está próxim á disoldres, desde 'l 29 del prop-vinent Juny actuará una curta temporada en lo Teatro dels Camps de Recreo d' aquesta ciutat.

Las obras que 's proposa posar en escena son: *La Carta de navegar*, *Lo Monjo negre*, *Vesten Anton...*! *La Dona honrada*, *Rey y Monjo* y *La Comedia social*. També 's proposan las obras en un acte: *Lo fill de la dona*, *Castor y Polux* y *Lo Padri*.

Pendrán part en las mateixas las senyoras Abella, Parreño, Pallardó y Fontova y los senyors Fontova, Bonaplata, Soler, Goula, Fuentes, Virgili y Pinós.

Augurém á l' empresa l' éxit mes satisfactori.

Fa pochos dias fou detingut en Sallent per ordre del Excm. Sr. Capitá General del Principat, pera entrar en los calabossos de Atarssanas, don Joseph López Montenegro, director que fou de *Los Desheredados* periódich que 's publica en aquesta ciutat.

Per falta d' espay no publiquéu avuy la resenya de la conferencia que doná en los Salons de la *Lliga de Catalunya*, lo distingit regionalista gallego don Manel Murguía.

Prometém ocupárnoshen en lo próxim número.

Lo passat dimecres morí repentinament en la Plassa del Mercat una venedora de verduras vehina d' un dels pobles d' aquests voltants.

La Associació de Catòlics d' aquesta ciutat prepara solemnes cults pera la próxima festivitat del Sagrat Cor de Jesús en la Parroquia de la Puríssima Concepció. En los divins oficis predicará l' Ilustre Dr. don Celestí Ribera, Canonge de la Catedral de Barcelona.

Brillant va ser lo dinar ab que 'ls catalanistas obsequiaren diumenge al vespre en lo restaurant Justin als ilustres literats Joan Fastenrath y Manuel Murguía y als escriptors premiats en los Jochs Florals. Lo dinar va ser servit en la sala gran que 's trobava completament ocupada pels comensals, regnant la major fraternitat durant aquest que va ser servit de la manera que sab ferho 'l restaurant de Fransa. Al destaparse 'l champagne 's pronunciaren brindis y 's llegiren travalls literaris, inspirat tot en lo sentiment més pur d' amor á la patria catalana.

Los brindis foren pronunciats per los senyors Rubió y Ors, Fastenrath, Pin, Murguía, Riera, Vidal (Eduart), Pella, Morales, Rubió y Lluch, Roger, Verdaguer, y Callis é Ixart. Las poesias foren dels senyors Torres y Reyetó, Novellas de Molins, Bassegoda (Ramon). Massó y Torrents y Guimerá. Lo senyor Vilanova llegí un de sos millors quadros, lo senyor Murguía llegí una poesia de la seva esposa la inolvidable Rosalia, en que 's pinta de má mestra 'l seu amor entranyable á Galicia. Lo senyor Franquesa altra de la ilustre escriptora, vertida á nostra lengua.

La nota més culminant d' aquest acte fou l' agraïment dels escriptors catalans al senyor Fastenrath per la publicació de la seva obra, que es un monument aixecat á Alemania á la nostra literatura. Y en quant al senyor Murguía per sas manifestacions d' entusiasme per Galicia, víctima com Catalunya del despòtich centralisme. Dits senyors no tenian prou paraulas pera elogiar ab frases plenas de veemencia al nostre paye. Lo senyor Morales y San Martin, escriptor regionalista de Valencia, parlá en nom d' aquell paye que va dir se despertava girantse á Catalunya.

Lo senyor Farnés doná compte d' un telégrama molt patriòtich que havia rebut lo Consistori del *Centre Catalá* de Madrit, adherintse á la festa dels Jochs Florals.

Lo ram de la taula va ser enviat com ofrena dels presents á la reyna de la festa, la ilustre senyora de Fastenrath. Era ja una hora molt avansada quan terminá 'l dinar, qual recort no oblidarán may los que hi assistiren.

Menos concurrència de la que era d' esperar assistí lo prop passat diumenge festivitat del Aplech, en lo saló d' espectacles del Ateneo Sabadellés.

Després de la sarsuela *Ellos y nosotros* que signé ben executada, varias alumnas de la classe de música y 'l coro del mateix Ateneo cantaren variadas pessas de concert que foren molt aplaudidas, especialment l' ária del *Faust*, que cantá la Sra. Martí de Moragas.

Com á últim se representá la divertida sarsuela en un acte, *Chateau Margaux*, en la qual la Sra. Martí va fer mantenir continuament la rialla á 'ls espectadors.

De la vetllada se 'n sortí á hora molt oportuna.

Los balls que 's celebraren los dias 12 y 13 se vegereu concorregudíssims per varias senyoretas que vestian richs y elegants trajos.

La part instrumental confiada á la orquesta *Muixins* com es de suposar resultá molt acertada.

Ahir á la nit celebrá Junta ordinaria la *Real Academia de Bonas Lletres* de Barcelona, en la qual l' erudit llingüista don Ramon Arabía y Solanas doná compte de la obra alemana del senyor Fastenrath, *Antología de poetas catalans*.

Lo diumenge passat s' estrená ab molt bon éxit en la vila de Torroella de Montgrí un drama, degut á un conegut escriptor resident en aquella vila, que baix lo títol de *La política á Espanya*, ataca y censura la actual marxa gubernativa de la nació.

Fins las pedras se redressarán al últim contra 'l desballestament que presideix lo centralisme madrileny.

Lo dimecres passat contragué matrimoni en la vehina capital nostre bon company d' idees lo jove é il·lustrat Director de *L' Avenç* don Jaume Massó y Torrents ab la agraïada senyoreta donya Josepha Ventós.

Desitjém als contrayents molta felicitat.

Aquesta setmana hi ha hagut á Barcelona una numerosa reunió de fabricants pera tractar de quins medis s' han de valer pera resistir á las imposicions de que alguns establiments son víctimas per part dels pochs que persisteixen en no trevallar. Sembla que tots, escepte un dels convocats, estigueren d' acort en costituhir un núcleo de resistencia y perdre aunats los determinis que exigeixin las circumstancias.

Aquesta tarde deu tenir lloch en la vehina capital una gran solemnitat literaria que la *Lliga de Catalunya* celebrarà en lo saló de Congressos del Palau de Ciencias, en honor al ilustre escriptor don Joan Fastenrath, autor de la obra alemana *Trovadors catalans contemporanis*, que acaba de veure la llum pública.

Ha sigut traslatat á la Notaria de Gracia 'l notari que era de Mataró don Frederich Puig Samper; distingit lletrat que 's feu coneixer darrerament per sas notables conferencias de Dret Catalá en lo *Centre Escolar Catalanista*.

Pera premiar als autors de las poesias que han obtingut accésit en los *Jochs Florals* de Barcelona del present any, acordá la Diputació Provincial concedir los següents llibres, com á donatiu als autors premiats: quatre exemplars de la edició poliglota de las poesias de don Joaquim Rubió y Ors, dos exemplars del poema *Mallorca Cristiana*, original de don Dámás Calvet, y dos exemplars de las Crónicas Catalanas d' en Muntaner, del Rey en Peré y d' en Bernat Desclot.

Ja 's troba de retorn á son pays lo distingit historiador y regionalista gallego don Mamel Murguía, qui en sa curta estada á Catalunya hi ha refermat y multiplicat las justas simpatias de que gosa en nostra terra com á escriptor y com á patriota.

Al tornarsen á la bella Galicia, enduguis entre las fermas abressadas dels regionalistas catalans la sincera y carinyosa despedida de LO CATALANISTA, que es un de sos més entussiasmas y lleals admiradors.